

PODPLAT -p.c.sv. Benedikta.

Pravilno orientirana cerkev stoji nad cesto Podplat- Mestinje.

Viri in literatura: Farna kronika.

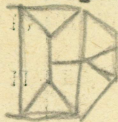
Cerkev sestavljajo: prizmatičen zvonik, pravokotna ladja, kateri je na severu prizidana enako visoka, $\frac{3}{8}$ zaključena kapela, nekoliko ožji in nižji $\frac{5}{8}$ prezbitერიj ter na severu dodana pritlična zakrstija. Gradnja je kamenita, ometana, strehe sedlasta, strešasti, pultasta, škrljeve, zakristije deloma opečna; zvonikova 8-strano piramidasta, škrljeva.

Zunanjščina: Zvonik opasuje pristrešen talni zidec, nato pravokoten, rahlo izpodžlebljen zidec in končno enak, raven fabion, nad katerim se stene trikotno zaključujejo, ter imajo na oglih kamenite bljuvače. Portal je čle njen, ppk, z letnico na temeniku 1694. Nad njim sledi ppk niša z lesenim kipom Benedikta iz konca 17. stol., nad zidcem okrogla lina in na vrhu členjena bifora v pp okviru z profiliranima zidcema. Severna stena ima samo bifo^z,. Sicer je zvonik nerazčlenjen.

Ladja: zapadno in južno steno opasuje pristrešen talni zidec ter gotski fabion. V južni steni je preprost pp portal in 2 pp okni. $\frac{5}{8}$ prezbitერიj obstopajo oporniki, katere obteka talni zidec, imajo visoke ter pultaste strešice. Profili so bili izpodžlebljeni, a so močno uničeni. Prvi južni opornik se drži ladjine stene in ima spodnji profil na notranji, zgornji pa na zunanji strani. Sicer prezbitერიj opasujeta oba gotska zidca. Okno v južni steni je pp. Sled zazidanega okna je eventuelno y jugovzhodni poševnici. Severna ladjina stena ima gotski fabion, sicer je bp. Kapela je brez zidcev, nažušč pa je kona ven. Okni v obeh podlōnicah stapp z lunetama. Zakristija, sestojēča iz dveh delov je bp, z pp okencema v severni in vzhodni steni.

Notranjščina: Zvonica ima kamenit tlak, križni obok in pp portal. Dve sto-

pnjici nižja ladja ima estrih, nerazčlenjene stene ter raven, ometan strop. Lesena pevška empora je bp. Razčlenjen slavolok je ppk. Presbiterij z posevniki stenami pokriva rebrasti obok, katerega rebra so trapezastega profila in rastejo neposredno iz stene. So grobo izdelana in kr-epko ometana. Sklepnikov ni. Njihova kompozicija kaže na pozno gotiko. Dekorativna slikarija med njimi je bp. Na levo vodi pp portal v zakristijo, ki ima pod, v zapadnem delu banjo, v vzhodnem pa drugo banjo z 2 sosvodnicama. Iz kapele vodi preprost pp portal v zakristijo. Kapele ima zelo širok, vso njeno širino zavzemajoč ppk slavolok ter banjo s pet sosvodnicami, počivajočimi na profiliranih polkonsolah. Notranjščino pokriva marmoracija in slikarija iz l. 1904.

Oprava: Glavni oltar ima zidano prizmatično menzo z lesenim antependijem iz l. 1725., katerega v sredini krasi podoba Benedikta, ob strani pa šopa cvetja. Slikan je z oljem na les. Ob strani slikanega polja izoblikuje 2 polstebra z bazama in kompozitama- kapiteloma. Novejši tabernakelj je preprost in bp. Predela stopa v prostor in se konsolasto razvija na stran, krasi jo hrustančevje. Nastavek nosita stebra, okrašena spodaj in na nakladi z angelskima glavicama, na stebelu pa z hrustančevjem. Greda je golšasta. Osrednja niša je ppk, v zatrepih jo krasi operutničeni glavici. Ušesi počivajoči na predelinih konsolah tvorita plitvi ppk dolvini s školjkastima zaključkoma. Niši obdaja bogato razvito hrustančevje, v njih pa sta kipa Pavla puščavnika in Antona puščavnika. V osrednji niši je kip Benedikta, stoječ na hrustančasto okrašenem podstavku. Atika je replika nastavka, le da sta stebra uvita in tvorita ušesa prepletena halugasta ornamentika. V njeni ppk dolbini je kip Antona Padovanca, ob straneh (na glavnem ogredju) po 2 oblečena angelčka, na vrhu pa dopasni BO. Oltar temnorjave-zlate polihromacije je iz 3. četrtine 17. stol. in zelo črvojedjen. Desni ~~ni~~ oltar. Njegovo menzo krasi lesen antependij, katerega bordirata

Iuskinasta hermasta pilastra, krasi pa oljna slikarija, predstavljajoča v sredi Jurija v boju z zmajem. (v podkvastem, lovorjevem vencu je letnica 1724), ob strani pa cvetna šopa. Je isto delo kot antependij glavnega oltarja. Predella je preprosta ter stopa dvakrat v prostor. Na sredi ima napis: HOC ALTARE S : BENEDICTI FIBRI/ CURAVIT AD MODUM REVEREN:/ DUS DOMINUS VALENTIUS WULDAN 1648. Nastavek je v bistvu ploskev, katero krasita 2' x z vitičevjem okrašena stebra in popolno golšasto ogredje z glavicama na golšah. Ušesi sta ravni in reliefno okrašeni z renesančnim akantom. Atika je replika nastavka, le da ima hermasti konsoli, ter ušesi v stilu severne renesanse z piramidama na vrhu. Atiko zaključuje ogredje in preprosto čelo. V osrednji ppk niši je Matevž z angelom, ki mu drži črninik, v atiki pa je v pravokotni niši Jurij v borbi z zmajem. Oltar je preprosto delo z temno polihromacijo in otemnelo pozlato in črvojedeno. Levi oltar ima antependij, enak prejšnjima, le da ima v sredini upodobljen Jordanski krst. Ima letnico 1724. Predela je običajnega tiorisa, krasita jo angelski glavici in na ob strani voluti, V sredini ima letnico 1670. Nastavek nosita stebra, okrašena z fruktonoma in popolno, bogato okrašeno ogredje. Osrednja niša je pps in v njej Janez Ev. Desno uho tvori na konsoli stoječi, okljepljeni mučenik, mseto levega pa zavzema kos starejšega hrustančevja. Atiko tvori ovalen medaljon v hrustančastem okviru zelo razgiban oblik, na kateremu prebahaata volutasti krili. V niši je Marijino kronanje. Polihromacija je rjavo-zlata. Neokusno zeleno-rdeče pobarvani svečniki so iz istega časa. Oltar je zelo črvojedeno. Oltar v kapeli: Menza ima enak antependij. le da ima sliko Valentina z ležečim mladeničem in z prikaznijo MB z otrokom in letnico 1725. Predela tvori 4 podstavke, okrašene z glavami in fruktoni ter obhodna loka. V srednjem pdp, z pravokotno posnetimi ogli, polju, obdanem z kinationom je napis: SUB/ R:D:G:M: MIKEZ PAROCHO/ 18 + 1708 + 88. Nastavek nosita 2 para gladkih

stebrov, golšasto pa je v sredini prekinjeno ter povezano z trapecastim lokom. Atika je popolna replika nastavka. Zaključuje jo akantus in v sredi kip Angela varuha. V osrednji večji ppk niši je kip Valentina, klečečega pred molilno mizico, na kateri sta križ in baret. Svetni strmi v prikazuje očega se angela, pred njim pa lebdi meč. Med stebri sta v ppk nišah z podstavki in školjkastimi zaključki Urh in Karel Boromejski (kardinal), nad obhodnima lokoma pa Anton puščavnik in Rok. V atiki je v sredini Henrik, med stebroma pa Igracij Lojola in Franc Xaverij, ob strani Oznanenje z klečečo Mairjo in polomljenim angelom, ki leži poleg oltarja. Oltar je preprosto delo, vendar zanimivo, neokusno polihromiran in v zelo slabem stanju. Za svoj čas je stilno ~~zastarek~~ zaostal, kar je pripisati provincialni sredini njegovega nastanka. Pod oltarjem je dolbina, katero pokriva lesen, pokriv, morda ostanek stare grobnice.

Trižnica je poznobaročna. Krasi jo školjkovina in rokaj, trebušasto ogajo pa reliefi opata z kačo, dobrega pastirja in Valentina z mečem in blagoslavljačo roko, poleg katerega leži mrtvi mladenič. Leta 1889, so bile nabavljene in popravljene sedanje orglje.

Oprema: Poznogotski kelih, katerega 6-listno nogo obteka grčasta palica, krasijo pa jo vgravirane vitice z bršljanovimi in trtnimi listi. Gornji del keliha je novejši. Vse ostalo je b.

Zvonik: Böhlov zvon iz Maribora je iz l. 1935.

Podstrešje: Oboki so kameniti, kapela in zakristija so prizidki.

Resume: Cerkev je v celoti (gotški zidci) gotska stavb, zelo preprostih oblik. Po tlorisni koncepciji (dolga ladja, 5/8 prezbitერიj), bi lahko bila

še iz 14. stol.; po obočni konstrukciji v prezbitteriju pa jo mirno lahko postavimi že v 15. stol. Zvonik so prizidali leta 1694, kapelo ca 1700, zakristijo pa takrat ali celo še kasneje. Popravljen je bila l. 1884.

Okolica: Cerkev ima značilno lego na nizki skali nad cesto iz Rogaške Slatine v Šmarje pri Jelšah.

Konservatorske opombe: Cerkev je v precej zanemarjenem stanju, čeprav jo ne zamaka. Oprava je trška. Notranjščina je potrebna večje ventilacije.

Ostalo: V Tekačevem je stebrasto znamenje v obliki ozke kapele z vi soko ppk nišo, v kateri je kip nekega sv. meniha iz lesa. Znamenje pokriva selasta, opečna streha.

V istem kraju je ob mostičku čokat, kvadratno, zidano znamenje z 4 ppk nišami, mlajšim, opečnim zidcem in ploščato cementno streho. Po tradiciji je kužno znamenje iz l. 1682., ~~na~~ a ni nič posebnega. Stebrasti znamenji v Lavneku in v dolini proti Poljšanam tik pred kamnologi sta običajnega tipa. Ob cestah Poljčane-Podplat, Žgornji Gabernik odn. Lavnek-Rogaška Slatina, Kostriavnica-Podplat in na ozemlju uzhodno ceste Mestinjje-Podplat, ni posebnih kapel ali znamenj.

J. Čurk: Celjska topografija (Šentjur), rkp. str. 61-63, zapiski 1960.